

УДК: 619:615.5:636.7.082.451

ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОРМОНАЛЬНИХ ТА ВІТАМІННИХ ПРЕПАРАТІВ У СТИМУЛЯЦІЇ ТІЧКИ У СОБАК

Р.С. Гудзоватий, магістр

Л.В. Корейба, к.вет.н. доцент

М.І. Гаращук, к.вет.н. доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

lyudkorFLK@gmail.com

Анотація. Встановлено, що застосування Гонадотропіну хоріонічного, Оваріовіту та Фос-Бевіту, обумовлює відновлення статевої циклічності та прояв ознак загального збудження у собак на 11–13-ту добу у тварин великих порід та на 10–12 – у дрібних порід. Тривалість статевої охоти становила у великих порід собак – 10–12 діб і дрібних – 7–11 та плідотворну першу в'язку.

Ключові слова: собака, статевий цикл, феномени стадії статевого збудження, тічка, охота, гормональні та вітамінні препарати.

Постановка проблеми. Причин, що мають негативний вплив на плідючість тварин, немало і вони дуже різноманітні [2-5]. Головним завданням фахівця ветеринарної медицини полягає в тому, щоб з більшості різноманітних факторів, обумовлюючих неплідність, виявити головні та їх усунути. Нерідко одна й та ж причина у одних тварин негативно діє на плідючість, викликаючи неплідність, а у інших – ні. І, навпаки, абсолютно різноманітні причини нерідко викликають одну й ту ж клінічну картину неплідності.

Необхідність стимуляції та корекції статевого циклу у собак виникає, в основному, з метою регуляції їх відтворення, прискорення і збільшення поголів'я елітних порід. Штучна регуляція статевого циклу має обґрунтовуватись вибором і застосуванням певних лікарських засобів. На думку багатьох авторів, серед методів, які сприяють швидкому відновленню функції репродуктивних органів, головне місце належить медикаментозним. У сук, на відміну від інших видів тварин, для індукції статевої охоти з подальшим осіменінням найчастіше використовують комбінації препаратів, які містять у своєму складі естрогени, гіпофізарні гонадотропіни та вітаміни [1-3].

Мета роботи полягала у вивченні ефективності застосування біологічно активних препаратів Оваріовіт, Фосбівіт і Ветозал для стимуляції охоти та овуляції у собак

Матеріали і методи досліджень. Для стимуляції статевої охоти та овуляції першій дослідній групі (8 собак) застосовували гомеопатичний препарат – Оваріовіт у дозі 0,1 на кг маси тіла тварини, Гонадотропін та комплексний вітамінний препарат Фос-Бевіт у дозі 1–2 мл.

Гонадотропін хор іонічний – це гонадотропний препарат, який стимулює функцію яєчників та обумовлює тічку у самок різних видів тварин.

Оваріовіт – це гомеопатичний препарат до складу якого входять природні компоненти, що традиційно застосовуються в гомеопатії для лікування гінекологічних хвороб. Призначається при порушеннях репродуктивної функції у самок різних видів тварин.

Фос-Бевіт – комплексний вітамінний препарат до складу якого входять бутафосфан; вітамін В3 (нікотинамід); вітамін В9 (фолієва кислота); вітамін В12 (ціанокобаламін). Фос-Бевіт має тонізуючу дію, нормалізує метаболічні і регенеративні процеси, стимулює білковий, вуглеводний і жировий обмін, підвищує резистентність організму до несприятливих факторів зовнішнього середовища, інфекцій і токсинів, сприяє росту та розвитку тварин.

З метою стимуляції статевої охоти та овуляції другій дослідній групі собак (8 тварин) п/ш застосовували Естрофан у дозі 0,3 мл та препарат імуномодулятор Ветозал у дозі 0,5–5 мл (табл.1)

Таблиця 1. – Схеми стимуляції тічки у собак

Схема	Група тварин	Препарати, дозування, шляхи та кратність введення
Гонадотропін хоріонічний+Оваріовіт + Фос-Бевіт +Прогестерон	1-а дослідна (n=8)	У першу добу стимуляції тічки: 1) Гонадотропін у дозі 1 мл, в/м 2) Оваріовіт у дозі 0,1 на кг маси тіла тварини, 3) Фос-Бевіт у дозі 1–2 мл, 4) Прогестерон у дозі 0,02 мл на 10 кг маси тіла – через 4 доби після в'язки, п/ш у ділянці холки
Естрофан+Ветозал+ Прогестерон	2-а дослідна (n=8)	У першу добу стимуляції 1) Естрофан у дозі 0,3 мл, 2) Ветозал, 3) Прогестерон у дозі 0,02 мл на 10 кг маси тіла – через 4 доби після в'язки, п/ш.

Естрофан – це гормональний препарат, який застосовують з метою стимуляції тічки у самок різних видів тварин до складу якого входить клопростенол.

До складу Ветозалу входять бутафосфан та ціанокобаламін. Ветозал позитивно впливає на генеративні та імунологічні процеси і застосовується для стимуляції відтворної функції.

Прогестерон – гальмує активність міометрія і стимулює розвиток ендометрію матки та регулює розвиток молочних залоз під час лютеїнової фази статевого циклу.

Результати досліджень та їх обговорення. З даних таблиці 2.3.7.1. видно, що прояв першої стадії статевого циклу спостерігався у семи із восьми собак першої дослідної групи. Ознаки феноменів стадії статевого збудження у цих тварин проявлялись у великих тварин – на 11–13, у дрібних тварин – на 10-12 добу. Продовжуваність тічки склала у сук великих порід 15-20, у дрібних тварин – 16-18 діб.

Таблиця 2. Порівняльна ефективність впливу гормональних та вітамінних препаратів на виникнення тічки у собак

Групи тварин / порода(n=8)	Поява тічки, доба	Тривалість тічки, діб	Тривалість статевої охоти, діб	Запліднилось від першого парування, тварин
1-а дослідна				
Великі	11-13	15-20	10-12	3
Дрібні	10–12	16-18	7–11	4
2-а дослідна				
Великі	13-14	14-18	9-11	2
Дрібні)	13–15	17-20	6–10	3

Ознаки стадії збудження були однаковими у всіх тварин і характеризувались змінами поведінки тварини, суки безперервно переслідували псів. Позитивна реакція у сук відносно псів проявлялась заграванням зі своїми партнерами без допуску до в'язки. На третю добу у тварин спостерігали виділення значної кількості слизу з домішкою крові, надалі – трохи меншої кількості прозорого слизу; відмічався набряк петлі (фото 2.3.7.1.), слизові оболонки піхви та її присінка теж були гіперемійовані і набрякли; шийка матки розслаблена, її канал відкритий. Ознаки статевої охоти у тварин обох дослідних груп з'явилися майже через однаковий проміжок часу (11–13 діб); тривалість статевої охоти складала у собак першої дослідної групи великих порід – 10–12, дрібних порід – 7–11 діб. У тварин другої дослідної групи статевая охота тривала у межах 9–11 діб для тварин великих порід і 6–10 діб для дрібних.

Ознаки стадії загального збудження у п'яти собак другої дослідної групи спостерігались у великих порід тварин – на 13–14, у дрібних тварин – на 13–15 добу. Продовжуваність тички складала у сук великих порід 14–18, у дрібних тварин – 17–20 діб.

Висновок. Отже, за анафродизії у собак доцільно застосувати схему стимуляції, яка передбачає введення Гонадотропіну хоріонічного, Оваріовіту та Фос-Бевіту, що зумовлює відновлення статевої циклічності та прояв ознак загального збудження у тварин першої дослідної групи на 11–13-ту добу у тварин великих порід та на 10–12 – у дрібних порід. Тривалість статевої охоти становила у великих порід собак – 10–12 діб і дрібних – 7–11 та плідотворну першу в'язку.

Бібліографічний список

1. Гьера С., Пети С., Бадино Ф. Оплодотворение собак с помощью вязки или искусственного осеменения // Ветеринар. – 1999. – № 7 – 9. – С. 4-8.
2. Дюльгер Г.П. Физиология размножения и репродуктивная патология собак. – М.: Колос, 2002. – 149 с.
3. Ковальов П.В. Корекція статевого циклу шляхом застосування біологічно активних речовин // Вісн. Держ. агроєколог. ун-ту. – Житомир, 2003. – № 2. – С 237-242.
4. Корейба Л. В. Вплив сезонів року на функцію розмноження у самиць м'ясоїдних тварин / Л. В. Корейба, М. І. Гаращук, Р. С. Гудзоватий // Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти : Зб. тез IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, квітень 2021 р.) / Наук.-метод. центр ВФПО. – Київ, 2021. – С.153-155.
5. Кравченко І. В. Розповсюдження акушерської та гінекологічної патології у самиць м'ясоїдних в умовах державної лікарні ветеринарної медицини міста Дніпропетровськ / І. В. Кравченко, С. В. Сосонний, Л. В. Корейба // Актуальні проблеми розвитку світової науки: зб. наук. праць за матеріалами міжнар. конф. (Київ, 30 бер. 2016 р.). – Ч. 1. – К.: Центр наукових публікацій, 2016. – С. 95-97.
6. Поширення хвороб заразної та незаразної етіології серед собак розплідника «Звездное счастье» Криворізького району / М. М. Марчук, Ю. Ю. Заїка, Ю. В. Дуда, Л. В. Корейба // Сучасний стан і перспективи розвитку аграрного сектору України : тези доп. II Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 11-12 жовт. 2017 р.) / Дніпропетровський ДАЕУ. – Дніпро, 2017 – С. 77-79.

EFFECTIVENESS OF NORMAL AND VITAMIN DRUGS IN STIMULATION HEAT OF DOGS

Abstract. *It was found that the use of Chorionic Gonadotropin, Ovariovit and Phos-Bevit, causes the restoration of sexual cyclicity and the manifestation of signs of general arousal of dogs on the 11th-13th day of animals of large breeds and 10-12 - in small breeds. The duration of sexual hunting was in large breeds of dogs - 10-12 days and small - 7-11 and a fruitful first mating.*

Key words. *dog, reproductive cycle, phenomena of the stage of sexual arousal, heat, hunting, hormonal and vitamin preparations.*